

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

ชัยยศ จิรพุกษ์วิญญู : บทบาทและการปรับตัวของภาครัฐ และภาคธุรกิจเอกชนไทยในอุตสาหกรรมรถยนต์และชิ้นส่วนรถยนต์ ในทศวรรษ 1990 [The Changing Role of Public and Private Sectors in Thailand's Automobile and Parts Industry in the 1990s] อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.ผาสุก พงษ์ไพจิตร อ.ที่ปรึกษาร่วม : รศ.ดร.สุทธิพันธ์ จีราธิวัฒน์ , 242 หน้า ISBN 974-637-113-4

ด้วยศักยภาพของประเทศไทยที่มีขนาดตลาดรถยนต์สูงที่สุดในภูมิภาคอาเซียน และภาครัฐมีนโยบายเปิดรับการลงทุนในอุตสาหกรรมรถยนต์และชิ้นส่วนฯ โดยเสรี เน้นใช้กลไกราคา ทำให้บริษัทอุตสาหกรรมรถยนต์ต่างชาติต่างมุ่งสนใจและลงทุนเพื่อตั้งฐานการผลิตอุตสาหกรรมนี้ ซึ่งประเทศไทยคาดหวังว่าจะส่งผลในการพัฒนาให้เป็นฐานการส่งออกด้วย

ผลการศึกษานี้มีปัจจัยสำคัญที่กำหนดความสามารถและภาพอนาคตของอุตสาหกรรมรถยนต์และชิ้นส่วนฯ ในลักษณะอุตสาหกรรมการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า คือ การส่งออกต้องอาศัยและขึ้นต่อนโยบายแผนการส่งออกของบริษัทอุตสาหกรรมรถยนต์ต่างชาติ ซึ่งบริษัทฯ คาดหวังตลาดภายในประเทศก่อนที่จะขยายสู่ตลาดส่งออก เนื่องจากได้ผลตอบแทนต่อหน่วยดีกว่า และเป็นไปตามนโยบาย "การผลิตในที่มียอดขาย" ขณะเดียวกันประเทศกำลังพัฒนาต่างเปิดรับการลงทุนในอุตสาหกรรมและมีนโยบายพัฒนาอุตสาหกรรมนี้ทั้งสิ้น ประสานกับความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีต่างๆ ทำให้กำลังการผลิตรถยนต์โดยรวมของโลกมีมากขึ้น ความต้องการบริโภคและการส่งออกของประเทศในภูมิภาคหนึ่งๆ โอกาสการส่งออกจึงขึ้นกับชิ้นส่วนฯ มากกว่ารถยนต์สำเร็จรูป โดยที่ความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ ความสามารถในการแข่งขันเป็นตัวกำหนดความสามารถในการส่งออก ซึ่งฐานเทคโนโลยี คุณภาพการผลิตของอุตสาหกรรมชิ้นส่วนฯ โดยกิจกรรมร่วมทุนหรือทุนต่างชาติสูงกว่ากิจการทุนในประเทศ ภาพอนาคตของอุตสาหกรรมรถยนต์และชิ้นส่วนฯ ของประเทศไทยจึงมีแนวโน้มของลักษณะอุตสาหกรรมผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า ซึ่งหมายถึงผลกระทบการขาดดุลการค้าและการขาดดุลบัญชีเดินสะพัด เนื่องจากกระบวนการผลิตที่ต้องพึ่งพิงการนำเข้าชิ้นส่วนสำคัญ มูลค่าเพิ่มสูงจากบริษัทฯ

ผลการศึกษาที่พบต่อมา คือ ภาครัฐมีแนวโน้มนโยบายที่มุ่งเน้นครอบคลุมอุตสาหกรรมโดยรวม มุ่งใช้กลไกราคานับถ่วงดุลการค้า การแข่งขันเสรี ขณะที่ยังนโยบายเฉพาะเพื่อพัฒนาภาคธุรกิจเอกชนชาติประสิทธิภาพในการพัฒนาด้านเทคโนโลยี และประสิทธิภาพแรงงาน มีแนวโน้มนโยบายคุ้มครองอุตสาหกรรมผ่านมาตรการบังคับใช้ชิ้นส่วนฯ ในประเทศ ซึ่งจะมีผลเล็กน้อยที่สุดในระดับปี 2541 ดังนั้นภาคธุรกิจเอกชนไทยจึงจำเป็นต้องรับแรงเพื่อปรับตัว ยกกระดับความสามารถการแข่งขันเพื่อรับกับชิ้นส่วนฯ ที่นำเข้าจากสภาพการแข่งขันเสรี และขนาดตลาดที่เติบโตขึ้น ในลักษณะการลงทุน ขยายกำลังการผลิต การพัฒนาเพื่อการรับรองมาตรฐานระบบคุณภาพ การพัฒนาของทางการร่วมทุนเพื่อโอกาสด้านตลาดและเทคโนโลยี รวมถึงการปรับตัวในเชิงโครงสร้างผ่านความร่วมมือกลุ่มอุตสาหกรรมรถยนต์และชิ้นส่วนฯ ระหว่างกลุ่มประเทศสมาชิกในอาเซียนเพื่อวางข้อตกลงและมาตรการร่วมเพื่อสร้างความเป็นมาตรฐานเดียวกันของอาเซียน

สำหรับการพัฒนาภาคธุรกิจเอกชนโดยเฉพาะกิจการทุนภายในประเทศ และการพัฒนาด้านการส่งออก การเน้นบทบาทรัฐผ่านกลไกราคา ผลการเปลี่ยนแปลงด้านการยกระดับความสามารถการผลิต เทคโนโลยี และมีความสามารถส่งออกอุตสาหกรรมโลกอาจเกิดขึ้นได้ล่าช้าหรือโดยยาก การปรับบทบาทเชิงรุกของภาครัฐทั้งจากกรณีลดข้อบกพร่อง ข้อจำกัดในนโยบายอุตสาหกรรม การเพิ่มกลไกเพื่อเสริมความสามารถการแข่งขัน การพัฒนาภาคธุรกิจเอกชนแล้ว ยังรวมถึงความจำเป็นในการปฏิรูปหน่วยงานราชการให้มีเอกภาพในการทำงาน มีกลไกตรวจสอบประสิทธิภาพการทำงานเพื่อลดทอนปัญหาการขาดดุลการค้า และดุลบัญชีเดินสะพัดซึ่งเป็นปัญหาสำคัญของประเทศไทย

ภาควิชา เศรษฐศาสตร์
สาขาวิชา
ปีการศึกษา 2540

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม